

Obsah

Úvod	9
1 Základní obecná pravidla	10
2 Základy anatomie a fyziologie zraku	11
2.1 Poznámky k anatomii oka	11
2.2 Základní principy optiky a refrakce	14
2.2.1 Světlo a refrakce	14
2.2.2 Refrakce oka	14
2.2.3 Vady optického systému oka	14
2.2.4 Transpozice sféry a cylindru a sférický ekvivalent	17
3 Léky v oftalmologii	18
3.1 Obecné informace k tématu	18
3.1.1 Léky pro místní podání.	18
3.1.2 Léky pro systémové podání	18
3.2 Základní přehled vybraných léků	19
3.2.1 Mydriatika	19
3.2.2 Miotika	21
3.2.3 Antiglaukomatika	21
3.2.4 Antibiotika	23
3.2.5 Antivirotika	24
3.2.6 Antimykotika	24
3.2.7 Steroidy	25
3.2.8 Nesteroidní antiflogistika	26
3.2.9 Imunosupresiva a cytostatika	26
3.2.10 Lokální anestetika.	26
3.2.11 Diagnostika	27
3.2.12 Náhrada slz.	28
3.2.13 Anti-VEGF	28
3.2.14 Antialergika	28
3.2.15 Ostatní	29
4 Instilace kapek a aplikace mastí	30
4.1 Doporučený pracovní postup instilace kapek a mastí	30
4.2 Edukace pacienta – aplikace oftalmologické medikace	32
4.3 Příprava pacienta k vyšetření v arteficiální mydriáze	32
4.4 Navození cykloplegie	34
5 Příprava pacienta k angiografii oka	35
5.1 Doporučený pracovní postup přípravy pacienta k fluorescenční angiografii	35
6 Barvení rohovky, Seidlův test	39
6.1 Doporučený pracovní postup barvení rohovky fluoresceinem	39

7	Vyšetření zraku	41
7.1	Vyšetření zrakové ostrosti	41
7.1.1	Vyšetření zrakové ostrosti do dálky na optotypech	41
7.1.2	Vyšetření zrakové ostrosti do blízka	47
7.1.3	Vyšetření zrakové ostrosti na optotypech ETDRS	48
7.2	Doporučený pracovní postup měření brýlí na fokometru	51
7.3	Objektivní vyšetření refrakce a keratometrie	54
7.4	Určení dominantního oka (směrová dominance)	57
7.5	Vyšetření kontrastní citlivosti	58
7.6	Vyšetření barvocitu	59
7.7	Vyšetření zorného pole (ZP)	61
7.7.1	Perimetrie	62
7.7.2	Konfrontační zkouška	72
7.7.3	Doporučený pracovní postup – testování Amslerovou mřížkou	73
8	Specifika vyšetření zraku u dětí	75
8.1	Specifika vyšetření podle věku dítěte	75
8.2	Oční vyšetření kojenců	76
8.2.1	Vyšetření zornic	76
8.2.2	Zkouška fixace a sledování	76
8.2.3	<i>Hidding Heidi</i>	76
8.2.4	Preferenční test (Tellerovy karty)	76
8.3	Oční vyšetření dětí v předškolním věku a starších	76
8.3.1	Test zrakové ostrosti	76
8.3.2	Retinoskopie	77
8.3.3	Vyšetření na automatickém refraktokeratometru	77
8.3.4	Test stereopse (prostorového vidění)	77
8.3.5	Vyšetření barevného vidění	77
8.3.6	Vizuálně evokované potenciály, tzv. „VEPy“	78
8.3.7	Vyloučení amblyopie (tupozrakosti)	78
8.3.8	Vyšetření postavení a motility očí (šilhání, strabismus)	78
8.3.9	Konvergenční nedostatečnost	79
9	Specializovaná vyšetření oka	80
9.1	Vyšetření na štěrbinové lampě	80
9.1.1	Biomikroskopie fundu	80
9.1.2	Doporučený pracovní postup – vyšetření na štěrbinové lampě	81
9.2	Fundus kamera	84
9.3	Topografické vyšetření rohovky	87
9.3.1	Stručný pracovní postup – analyzátor předního segmentu Pentacam	88
9.4	Endoteliální mikroskopie	89
9.4.1	Stručný doporučený pracovní postup u automatické endoteliální mikroskopie (Tomey EM-3000)	89
9.5	Pachymetrie	90
9.5.1	Doporučený pracovní postup při měření ultrazvukové pachymetrie	91
9.6	Vyšetření nitroočního tlaku	92

9.6.1	Palpace	92
9.6.2	Schiötzova impresní tonometrie.	92
9.6.3	Aplanační tonometrie.	94
9.6.4	Goldmannova aplanační tonometrie	94
9.6.5	Dynamická konturní tonometrie – DCT Pascal.	96
9.6.6	Ruční aplanační tonometry	97
9.6.7	Perkinsův tonometr	97
9.6.8	Tono-Pen	97
9.7	Bezkontaktní metody měření nitroočního tlaku	98
9.7.1	Doporučený pracovní postup – bezkontaktní tonometrie	98
9.8	Bezkontaktní ruční tonometrie	99
9.9	Biometrie	99
9.10	Optická biometrie	100
9.10.1	Doporučený pracovní postup vyšetření na IOLMaster 500	102
9.11	Ultrazvuková biometrie oka	105
9.12	Přístroje pro diagnostiku glaukomu	106
9.12.1	Heidelberská retinální tomografie	106
9.12.2	Laserová skenovací polarimetrie (GDx)	107
9.12.3	Optická koherentní tomografie	108
9.13	Optická koherentní tomografie	109
9.13.1	Doporučený pracovní postup – optická koherentní tomografie.	109
10	Doporučení k péči o přístroje a řešení problémů	111
11	Ošetřovatelské postupy v oftalmologii	112
11.1	Everze víčka	112
11.2	Stěr ze spojivkového vaku	114
11.2.1	Doporučený pracovní postup: stěr ze spojivkového vaku – bakteriální kultivace	115
11.2.2	Doporučený pracovní postup: stěr ze spojivkového vaku – průkaz virů.	116
11.2.3	Doporučený pracovní postup: stěr ze spojivkového vaku – průkaz chlamydie	116
11.3	Výplach oka pro chemické trauma (v rámci první pomoci)	117
11.4	Krytí oka	119
11.4.1	Doporučený pracovní postup – krytí oka volné.	119
11.4.2	Doporučený pracovní postup – krytí oka tlakové.	120
11.4.3	Doporučený pracovní postup – vlhká komůrka.	121
11.4.4	Doporučený pracovní postup – oční kryt „mušle“	122
11.5	Aplikace chladu a tepla	122
11.6	Péče o operační ránu – víčko	124
11.7	Zkouška diplopie	125
11.8	Vyšetření slzného filmu	125
11.8.1	Schirmerův test	125
11.8.2	<i>Tear Break Up Test</i> (TBUT)	127
11.8.3	Vyšetření osmolarity slz (TearLab)	127
11.9	Doporučený pracovní postup – vyjmutí kontaktních čoček	128

11.10	Hygiena oka	129
11.10.1	Doporučený pracovní postup – hygiena oka u blefaritidy	130
11.11	Vyšetření a znehybnění dítěte	130
11.11.1	Doporučený pracovní postup v případě nutnosti znehybnění dítěte	131
12	Doporučený pracovní postup v případě neplánované péče	133
12.1	Úvodní posouzení	133
12.1.1	Urgentní péče a první pomoc	133
12.1.2	Rozhodnutí o směrování pacienta.	133
12.1.3	Oftalmologická triáž	134
13	Přednemocniční péče a první pomoc	138
13.1	Oftalmologický pacient mimo specializované pracoviště	138
13.1.1	Primární ošetření	138
13.1.2	Transport.	139
13.1.3	Přebírání pacienta.	139
13.2	Doporučený pracovní postup – krytí oka v rámci první pomoci	139
13.2.1	Imobilizace oka binokulárním krytím	140
13.3	První pomoc – trauma oka	141
13.3.1	Poranění víček.	141
13.3.2	Poranění očnice	141
13.3.3	Kontuze bulbu (uzavřené poranění oka)	141
13.3.4	Lamelární lacerace (uzavřené poranění oka).	141
13.3.5	Otevřená poranění oka (penetrující a perforující poranění)	141
13.3.6	Poleptání	142
13.3.7	Vteřinová lepidla	142
13.3.8	Popálení	142
13.3.9	UV záření	142
13.3.10	Eroze	142
13.3.11	Cizí tělísko	143
13.3.12	Závažné úrazy a polytrauma.	143
	Seznam zkratk	144
	Seznam literatury	146
	Rejstřík	149
	Souhrn/Summary	152